

Sigurnost djece na internetu i društvenim mrežama

Sinković, Tajana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:448563>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Tajana Sinković

**SIGURNOST DJECE NA INTERNETU I DRUŠTVENIM
MREŽAMA**

Diplomski rad

Čakovec, lipanj 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Tajana Sinković

**SIGURNOST DJECE NA INTERNETU I DRUŠTVENIM
MREŽAMA**

Diplomski rad

Mentor rada:

izv. prof. dr. sc. Predrag Oreški

Čakovec, lipanj 2023.

ZAHVALA

Zahvaljujem svojim roditeljima koji su me spremno podržavali svih pet godina studiranja i što su mi sve omogućili, a moje je bilo samo da učim. Hvala mom dečku Matiji i prijateljima koji su bili dio mojih studentskih dana i što su ih učinili lakšim i veselijim. Zahvaljujem se i mojoj baki Branki koja je kod kuće prije svakog mog ispita molila da ga prođem i čekala da joj javim da su joj molitve uslišene.

Posebno se zahvaljujem svome mentoru izv. prof. dr. sc. Predragu Oreškom. Hvala Vam na svakom savjetu i pozitivnom stavu. Hvala na posvećenom vremenu, trudu, znanju i savjetima.

Ovaj diplomski rad posvećujem mom djedu Rudolfu koji me je otpratio na studij, ali nije tu sada kada ga završavam.

Tajana Sinković

SAŽETAK

U diplomskom radu pod nazivom „Sigurnost djece na internetu i društvenim mrežama“ govori se o društvenim mrežama i aplikacijama za razmjenu poruka, sigurnosti na društvenim mrežama, elektroničkom nasilju, ovisnosti o internetu i vrstama rizika kojima su djeca izložena na internetu. Ovaj rad uključuje istraživanje kojim se ispitala sigurnost djece na internetu i društvenim mrežama. Cilj istraživanja bio je ispitati navike i iskustva učenika u korištenju interneta i društvenih mreža, te identificirati najčešće opasnosti kojima su djeca izložena tijekom pretraživanja interneta. Za potrebe istraživanja konstruiran je anketni upitnik koji sadrži 24 pitanja. Istraživanje je provedeno na uzorku (N = 161) od čega je 75 (46,6%) djevojčica i 86 (53,4%) dječaka. Sudionici istraživanja bili su učenici trećih, četvrtih, petih i šestih razreda osnovne škole u Krapinsko – zagorskoj županiji. Cjelokupni uzorak činilo je 35 (21,7%) učenika trećih razreda, 45 (28%) učenika četvrtih razreda, 42 (26,1%) učenika petih razreda i 39 (24,2%) učenika šestih razreda, od čega 95 (59%) učenika živi na selu, a 66 (41%) u gradu.

Provedenim istraživanjem utvrđeno je da ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol i tip naselja u kojem žive, ali postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob. Nadalje, dobiveni rezultati pokazuju da postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i izloženosti djece internetskom nasilju. Također, postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i vjerojatnosti ovisnosti o internetu. Na temelju dobivenih rezultata može se zaključiti da roditelji više brinu o sigurnosti na internetu i društvenim mrežama djevojčica nego dječaka.

Ključne riječi: *sigurnost, internet, društvene mreže, djeca*

SUMMARY

The thesis entitled "Children's safety on the Internet and social networks" discusses social networks and messaging applications, safety on social networks, electronic violence, Internet addiction and the types of risks that children are exposed to on the Internet. This work includes research which examined the safety of children on the Internet and social networks. The goal of the research was to examine the habits and experiences of students in using the Internet and social networks, and to identify the most common dangers that children are exposed to while browsing the Internet. For the purposes of the research, a survey questionnaire containing 24 questions was constructed. The research was conducted on a sample (N = 161), of which 75 (46.6%) were girls and 86 (53.4%) were boys. The research participants were students of the third, fourth, fifth and sixth grades of primary school in Krapina - Zagorje County. The entire sample consisted of 35 (21.7%) third-grade students, 45 (28%) fourth-grade students, 42 (26.1%) fifth-grade students, and 39 (24.2%) sixth-grade students, of which 95 (59%) students live in the countryside, and 66 (41%) in the town.

The conducted research found that there is no statistically significant difference in the amounts of time of daily use of the Internet and social networks of respondents with regard to gender and the type of settlement in which they live, but there is a statistically significant difference in the amounts of time of daily use of the Internet and social networks of respondents with regard to age. Furthermore, the obtained results show that there is a degree of connection between parental concern for children's activity on the Internet and children's exposure to Internet violence. Also, there is a degree of connection between parental concern for children's activity on the Internet and the probability of Internet addiction. Based on the obtained results, it can be concluded that parents are more concerned about safety on the Internet and social networks of girls than of boys.

Key words: *safety, internet, social networks, children*

Sadržaj

1. UVOD	1
2. PREGLED LITERATURE	3
2.1. DRUŠTVENE MREŽE I APLIKACIJE ZA RAZMJENU PORUKA.....	3
2.2. SIGURNOST NA DRUŠTVENIM MREŽAMA	7
2.3. CYBERBULLING (ELEKTRONIČKO NASILJE)	8
2.4. OVISNOST O INTERNETU	10
2.5. VRSTE RIZIKA KOJIMA SU DJECA IZLOŽENA NA INTERNETU	11
2.6. SAVJETI ZA DJECU	11
2.7. SAVJETI ZA RODITELJE	12
2.8. POVELJA O SIGURNOSTI DJECE NA INTERNETU	13
3. CILJ I PROBLEMI ISTRAŽIVANJA.....	14
3.1. CILJ ISTRAŽIVANJA.....	14
3.2. PROBLEMI ISTRAŽIVANJA.....	14
3.3. HIPOTEZE	14
4. METODA ISTRAŽIVANJA	15
4.1. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA	15
4.2. SUDIONICI ISTRAŽIVANJA	15
4.3. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA	15
5. REZULTATI.....	16
6. RASPRAVA	30
7. ZAKLJUČAK	33
LITERATURA.....	36
POPIS SLIKA	40
GRAFIKONI.....	40
PRILOZI I DODACI.....	41
Prilog 1. Izjava/suglasnost za roditelje	41
Prilog 2. Tekst informiranog pristanka za učenike	42
Prilog 3. Anketni upitnik	43
Kratka biografska bilješka.....	46
Izjava o izvornosti diplomskog rada	47

1. UVOD

„Internet je svjetski sustav međusobno povezanih računalnih mreža. Zahvaljujući razvoju informacijske i komunikacijske tehnologije, postao je osnova suvremene elektroničke komunikacije, a postupno dobiva i značenje vodećega komunikacijskoga medija današnjice“ (Hrvatska enciklopedija, n.d.). S obzirom na to da je internet postao dio našeg svakodnevnog života i jedna od najpopularnijih aktivnosti slobodnog vremena današnje djece, autorica ovog rada odlučila se u ovom istraživanju opredijeliti za ispitivanje sigurnosti djece osnovnoškolskog uzrasta na internetu i društvenim mrežama.

Suvremeno je djetinjstvo današnje mladeži određeno medijima. Često možemo vidjeti kako roditelji djeci daju pametne telefone dok sjede u kafićima i restoranima. Djeca su tako neko vrijeme zaokupljena sadržajem na internetu, a roditelji mogu u miru popiti kavu i popričati. Iako djeca tek prvu pravu poduku o internetu dobivaju u osnovnoj školi, na satovima informatike, ona do tada već naveliko koriste internet.

Pojavom novih tehnologija otvaraju se i nove mogućnosti za komunikaciju. Prisjetite se vremena kada ste pohađali niže razrede osnovne škole. Odmah po povratku iz škole nazvali biste prijateljicu ili prijatelja iz razreda kako bi prokomentirali događaje koji su se desili toga dana. Djeca to čine i danas, ali umjesto telefona prijateljima se javljaju putem soba za razgovor na internetu. Koliko god nam se to činilo dobrim, moramo biti svjesni da to nosi određenu dozu rizika pogotovo kada su u pitanju djeca. Djeca i mladi razvijaju načine korištenja medija koji su potpuno različiti od onih kojima se koriste njihovi roditelji. Djeca gotovo da ne prave razliku između stvarnog svijeta i svijeta medija. Digitalni mediji djeci najčešće predstavljaju igralište. Internet je dio dječjeg svijeta i života te se upravo zato mora učiniti sigurnijim mjestom. Potrebno je otkriti rizike i opasnosti kojima su djeca izložena na internetu te im priskočiti u pomoć. Roditelji bi trebali biti ti koji provjeravaju koliko vremena djeca provode na internetu te koje sadržaje pregledavaju. Da bi to bilo što učinkovitije, roditelji se moraju u sve većoj mjeri informirati i medijski opismenjivati kako bi mogli sudjelovati u medijskom odgoju svoje djece, te im tako omogućiti puno manju izloženost rizicima na internetu.

„Internet nam donosi svijet u kuću, kao nekada televizija (González Gaitano, 2008). Dovoljan je jedan klik na miša i može se započeti ploviti otvorenim morem mreže. A to „more“ poziva na otkrivanje lijepih i zanimljivih mjesta, za koja nećemo uvijek ustvrditi da sa sobom ne nose i neke rizike, neke opasnosti i da na njima nema zasjeda kojima se nismo nadali

(Giannatelli, Rivoltella, 1994). Zato ih je potrebno otkriti i s njima se upoznati“ (Ciboci, Kanižaj, Labaš, 2011; str. 40).

„Glavni rizici upotrebe Interneta za djecu su izlaganje seksualnim ili nasilnim sadržajima, direktna komunikacija s osobom koja traži neprimjerene odnose, izlaganje uznemirujućim, neprijateljskim ili nepristojnim porukama, te pretjerana izoliranost djeteta uslijed prečestog/dugotrajnog korištenja Interneta“ (Smailbegović, Kokić, 2011; str. 3).

Kroz ovaj diplomski rad i provedeno istraživanje dobit će se uvid u to koliko su današnja djeca svjesna opasnosti koje vrebaju na internetu i društvenim mrežama, pokazuju li znakove ovisnosti o internetu, razgovaraju li s roditeljima o sadržajima koje na internetu vide, utvrđuju li s roditeljima pravila vezana uz korištenje interneta, je li to povezano s neugodnim iskustvima koja djeca doživljavaju na internetu i ako je u kojoj mjeri.

2. PREGLED LITERATURE

2.1. DRUŠTVENE MREŽE I APLIKACIJE ZA RAZMJENU PORUKA

CARNET (2018) društvene mreže definira kao web aplikacije kojima je osnovna namjena povezivanje korisnika po njihovim navikama ili interesima. Društvene mreže su fenomen karakterističan za 21. stoljeće. Donijele su neviđenu razinu komunikacije, ali su nas samim time učinile ranjivima i podložnima napadima zlonamjernih korisnika. Kako bismo učinili društvene mreže sigurnijim mjestom, potrebno je korisnike educirati o potencijalnim opasnostima. Možda se to čini teško ostvarivim poslom, ali upravo tome cilju treba težiti (CARNET, 2019).

Ciboci i suradnici (2011) tvrde da društvene mreže za djecu, adolescente i mlade predstavljaju važan način odnosa s vršnjacima, te ističu da djeca često na Facebooku otvaraju profile i prije dopuštene dobne granice od 13 godina. Bilić i Buljan navode da se u posljednjem desetljeću po popularnosti posebno ističu društvene mreže, te da 7,5 milijuna djece mlađe od 13 godina ima otvorene profile na društvenim mrežama, što se slaže s prethodnim tvrdnjama Cibocija i suradnika (2014; prema Shapiro i Margolin, 2018).

CARNET (2019) je dao kratak pregled i opis najpopularnijih društvenih mreža s kojima se mladi danas susreću:

a) Instagram

Minimalna dob za registraciju na Instagram je 13 godina. Ova društvena mreža korisnicima omogućava snimanje, uređivanje i dijeljenje fotografija i kratkih video sadržaja. Instagram korisnicima dopušta dijeljenje i komentiranje objavljenih sadržaja, a računi na Instagramu mogu biti javni ili privatni. Ako korisnik ima privatni račun, njegove objave mogu pregledavati i komentirati samo njegovi pratitelji. Rizici koji se mogu pojaviti prilikom korištenja ove društvene mreže su dijeljenje neprimjerenog sadržaja te javno dijeljenje lokacije na temelju oznaka lokacije.

Slika 1 Službeni logo aplikacije Instagram (Google slike, n.d)

b) WhatsApp

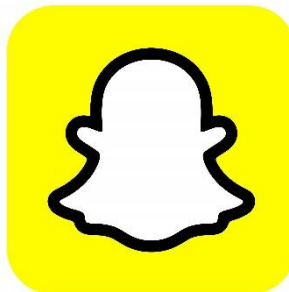
Minimalna dob za registraciju na WhatsApp je 16 godina. WhatsApp je aplikacija koja korisnicima omogućava slanje tekstualnih poruka, zvučnih videozapisa, video sadržaja i fotografija jednoj ili više osoba bez naknade. Korisnicima je pristup ograničen samo na one korisnike koje imaju u imeniku, ali korisnici koji se nalaze u istim grupama mogu međusobno komunicirati čak i ako se međusobno nemaju u imeniku mobilnog telefona.

Slika 2 Službeni logo aplikacije WhatsApp (Google slike, n.d)

c) Snapchat

Minimalna dob za registraciju na Snapchat je 13 godina. Snapchat je popularna aplikacija koja korisnicima omogućava dijeljenje fotografija i video sadržaja unutar određenog vremenskog perioda. Nakon što protekne određeni vremenski period, sadržaj se automatski briše. Valja imati na umu kako zlonamjerni korisnici mogu preslikom ekrana sačuvati dijeljeni sadržaj i na taj ga način pohraniti. Vremenski period nakon kojeg se sadržaj trajno briše kod korisnika može izazvati lažnu sigurnost. Korisnici smatraju da će se sadržaj trajno obrisati, ali postoje načini kako se ovo može zaobići.

Slika 3 Službeni logo aplikacije Snapchat (Google slike, n.d)

d) Twitter

Minimalna dob za registraciju na Twitter je 13 godina. Twitter je mikroblogging servis koji korisnicima omogućava da svoje objave učine javno dostupnima ili privatnima. Korisnici ga najčešće koriste kako bi pratili svoje prijatelje, bližnje, kolege i poznate osobe. Jedna od opcija koju Twitter nudi je brisanje objava, ali unatoč tome objavljeni sadržaj mogao je prethodno biti kopiran ili pohranjen.

Slika 4 Službeni logo aplikacije Twitter (Google slike, n.d)

e) Facebook

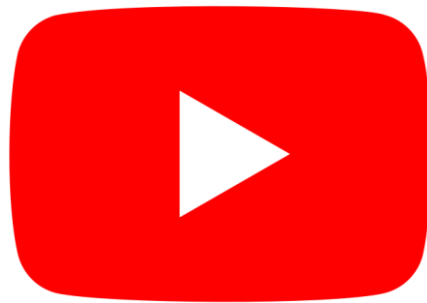
Minimalna dob za registraciju na Facebook je 13 godina. Facebook je globalno popularna društvena mreža koja korisnicima omogućava dijeljenje fotografija, videozapisa i ostalih sadržaja, te nudi mogućnost komentiranja. Korisnici putem Facebooka održavaju kontakte s bližnjima, prijateljima i kolegama, prate događaje i stranice, a mogu biti i članovi raznih grupa. Facebook posjeduje i svoju aplikaciju za razmjenu poruka pod nazivom Messenger.

Slika 5 Službeni logo aplikacije Facebook (Google slike, n.d)

f) YouTube

Minimalna dob za registraciju na YouTube je 13 godina. YouTube je popularna usluga za razmjenu video sadržaja. Korisnicima omogućava postavljanje, pregledavanje i ocjenjivanje video sadržaja. Registracija je potrebna za komentiranje i postavljanje vlastitog sadržaja, a pregledavanje sadržaja moguće je bez registracije. YouTube korisnicima brani postavljanje pornografskih sadržaja, nasilja, sadržaja koji podržava kriminalne radnje te sadržaje s ciljem sramoćenja i klevete.

Slika 6 Službeni logo aplikacije YouTube (Google slike, n.d)

g) TikTok

Minimalna dob za registraciju na TikTok je 13 godina. TikTok je osvježenje u svijetu medija. Radi se o besplatnoj društvenoj mreži koja korisnicima nudi mogućnost kreiranja, dijeljenja i gledanja videozapisa. Korisnici videozapise mogu pregledavati bez registracije, ali za kreiranje i dijeljenje videozapisa registracija je nužna. Korisnički računi, kao i na Facebooku i Instagramu, mogu biti privatni ili javni.

Slika 7 Službeni logo aplikacije TikTok (Google slike, n.d)

2.2. SIGURNOST NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

Odrastanje u digitalnom vremenu djeci nudi brojne pozitivne mogućnosti, ali sa sobom nosi i mnogobrojne opasnosti. Društvene mreže snažno su transformirale dječji svijet i odgajanje učinile izazovnijim (Bilić i Buljan, 2018).

CARNET (2019) navodi šest pitanja koja je dobro postaviti u svrhu zaštite na društvenim mrežama:

1) **Znam li sve svoje prijatelje na društvenim mrežama?**

Mnogi od nas, kako djeca tako i odrasli, na društvenim mrežama dodaju i prihvaćaju osobe koje ne poznaju ili u čiji stvarni identitet nisu sigurni. Djecu valja poučiti da na društvenim mrežama ne dodaju korisnike koje ne poznaju, te da s nepoznatim korisnicima nikako ne ulaze u interakciju.

2) **Je li internet mjesto bez zakona, digitalni pješčanik?**

Već sada mnogi od nas ne čine razliku između stvarnog svijeta i svijeta interneta. Ne možemo reći da je internet mjesto bez zakona, jer sve ono što se dešava na internetu ima izravan utjecaj na naš stvarni život.

3) **Trebam li na društvenim mrežama objavljivati osobne i povjerljive informacije?**

Objavljivanje osobnih podataka i povjerljivih informacija na internetu može imati dalekosežne posljedice. Sve ono što objavljujete na internetu postaje dio vašeg digitalnog otiska i ostaje pohranjeno čak i nakon vašeg brisanja.

4) **Trebam li paziti da ne objavljujem svoju lokaciju na društvenim mrežama?**

Odgovor na ovo pitanje svakako je potvrđan. Objavljivanje lokacije može biti zlonamjerno iskorišteno i uzrokovati štetu. Prema lokaciji se moramo odnositi s jednakim oprezom kao što to činimo s osobnim podacima.

5) **Trebam li ispunjavati svaki upitnik na kojeg nađem na društvenim mrežama?**

Ispunjavanje upitnika na društvenim mrežama može predstavljati potencijalnu prijetnju. Pogotovo ako se u upitniku traži da navedete povjerljive ili osobne podatke.

6) **Trebam li dopustiti vanjskim aplikacijama pristup do mog korisničkog računa?**

Vanjske aplikacije koje traže pristup do vašeg korisničkog računa, iako na prvo djeluju bezazleno, mogu dijeliti osobne ili povjerljive podatke bez vašeg saznanja. Potrebno je posebnu pozornost posvetiti tome da aplikacije kojima se služite jasno navedu za što će i kako koristiti vaše podatke kako biste se zaštitili.

2.3. CYBERBULLING (ELEKTRONIČKO NASILJE)

„Elektroničko nasilje uključuje različite oblike napada na pojedinca, slanje prijetećih poruka, osnivanje grupa koje podržavaju mržnju na društvenim mrežama. Osim zajedničkih karakteristika koje imaju „tradicionalno“ i „moderno“ vršnjačko nasilje poput agresivnosti, namjere da se nekoga povrijedi te nemogućnosti žrtve da se obrani, vršnjačko nasilje putem interneta sa sobom nosi nove opasnosti za žrtvu. Jedna od najvažnijih karakteristika vršnjačkog nasilja putem interneta jest činjenica da ono nikad ne prestaje“ (HAKOM, 2019; str. 11).

Pojava interneta vršnjačkom je nasilju dala novu dimenziju i nove karakteristike. To stavlja nove probleme pred roditelje, ali i stručnjake, jer su zbunjeni i nisu u potpunosti sigurni kako postupiti u slučaju vršnjačkog nasilja putem interneta. Počinitelji nasilja putem interneta imaju veći osjećaj anonimnosti nego što je to slučaj kod nasilja u stvarnom svijetu. Žrtva najčešće zna tko je počinitelj, ali sankcije za počinitelja u velikom broju slučajeva nažalost izostanu (HAKOM, 2017).

Ciboci i suradnici (2011) navode kako je u Hrvatskoj u zadnjih dvadeset godina provedeno nesrazmjerno malo istraživanja o nasilju u medijima. Nove tehnologije dovele su do novih vrsta nasilja. Cyberbullying je postao problem koji se sve više istražuje, čak i u Hrvatskoj.

Miliša i suradnici (2010) pišu kako je internet donio najsofisticiranije nefizičko nasilje među vršnjacima. Cyberbullying dovodi brojne mlade do očaja, a posljedica je sve veća izoliranost žrtava takvog zlostavljanja. Zbog takve vrste nasilja djeca su izgubila sigurnost doma, jer nemaju više mogućnost sakrivanja od nasilnika u obitelji.

HAKOM (2020) u svojoj brošuri navodi neke od metoda elektroničkog nasilja:

a) **Grubo online sukobljavanje**

Kratkotrajna rasprava koja se može voditi između dvije ili više osoba. Karakteriziraju ju: ljut, eksplicitan i vulgaran govor, uvrede i prijetnje. Cilj počinitelja je da kod žrtve izazove bijes, tugu i poniženje.

b) **Uznemiravanje**

Uznemiravanje je okarakterizirano slanjem okrutnih, uvredljivih, neprijateljskih i provokativnih poruka. Može biti upućeno prema pojedincu ili grupi, a najčešće se događa putem privatnih poruka. Cilj počinitelja je dovesti žrtvu u ponižavajući ili podređen položaj.

c) Ogovaranje i klevetanje

Ovaj vid elektroničkog nasilja podrazumijeva izmišljanje informacija o žrtvi. Najčešće se očituje u stavljanju slike lica osobe na nepoznato golo tijelo i dijeljenje takve slike. Cilj počinitelja je nanošenje štete žrtvinoj reputaciji ili uništavanje odnosa s drugim osobama.

d) Lažno predstavljanje

Lažno predstavljanje podrazumijeva uzimanje tuđeg identiteta i slanje poruka i drugih sadržaja u tuđe ime.

e) Iznudivanje i širenje povjerljivih informacija

Širenje povjerljivih informacija podrazumijeva objavljivanje podataka koje je žrtva poslala počinitelju nasilja. Iznudivanje podrazumijeva manipulaciju žrtvom kako bi napisala nešto privatno, a počinitelj te informacije onda dijeli dalje ili objavljuje bez dopuštenja.

f) Socijalno isključivanje

Socijalno se isključivanje događa u online svijetu kao i u offline svijetu. Žrtve se izbacuju iz chat soba ili ih se ne uključuje u grupne razgovore.

g) Prijetnje i uhođenje

Prijetnje i uhođenje podrazumijevaju opetovano slanje prijetećih poruka i neprestano uspostavljanje i nastavljanje neželjenog kontakta. Ovaj je vid nasilja posebno izražen prilikom komunikacije s nepoznatim osobama i u slučaju seksualnog nasilja putem interneta.

h) Videosnimanje

U ovaj oblik nasilja ubrajamo snimanje i fotografiranje ponižavajućih i neugodnih situacija kojima su djeca izložena, snimanje tučnjava i drugih nasilnih sadržaja te njihovo dijeljenje.

i) Izmjena fotografija

Izmjena fotografija podrazumijeva vid nasilja u kojem se na internetu izmjenjuju i objavljuju osobne fotografije bez dozvole žrtve.

2.4. OVISNOST O INTERNETU

„Mladi ljudi sve više vremena provode na Internetu, što je rezultiralo pojavom nove bolesti – ovisnosti o Internetu“ (Ružić, 2011; str. 157). Roditelji bi zbog zdravstvenih razloga djece trebali voditi računa koliko je njihovo dijete za računalom. Jedan od važnih koraka u sprječavanju ovisnosti o internetu je dogovor s djetetom o vremenu koje smije provesti upotrebljavajući računalo i internet. Ciboci i suradnici (2011) ovisnost o medijima, posebno o internetu, navode kao oblik oboljenja koje se može pretvoriti u patologiju, a metode liječenja propisuju psiholozi, a ne pedagozi.

Miliša i suradnici (2010) ovisnost o internetu definiraju kao poremećaj u kojem korisnici gube osjećaj za vrijeme i zanemaruju svoje osnovne potrebe. „Korisnici interneta koji ne mogu kontrolirati vrijeme provedeno online i koji imaju više socijalnih interakcija u virtualnom nego u stvarnom svijetu češće su depresivni. Internetski ovisnici se povlače iz svakodnevnih živih komunikacija i to nadomještaju interakcijama u chat sobama – naveli su istraživači u Issue off Psychopathology (Miliša i sur., 2010; str. 24).

Miliša i suradnici (2010) navode sljedeća ponašanja kao obilježja internetske ovisnosti:

- zanemarivanje neposrednih socijalnih kontakata,
- mentalno iskrivljenje percepcije i osjećaja,
- osjećaj uzbuđenja ili opuštanja pri uporabi računala,
- netolerancija,
- gubitak kontrole,
- zanemarivanje obveza i ranijih hobija,
- problemi u prehrani (pad tjelesne težine, gubitak volje za hranom).

„Procjenjuje se da u ukupnoj populaciji korisnika interneta ima pet do deset posto onih koje možemo nazvati ovisnicima o internetu“ (Miliša i sur., 2010; str. 30).

2.5. VRSTE RIZIKA KOJIMA SU DJECA IZLOŽENA NA INTERNETU

Aftab (2003) u svojoj knjizi navodi šest vrsta rizika kojima su djeca izložena na internetu:

- 1) Mogu doći do neprimjerenih informacija koje uključuju: pornografiju, materijale koji potiču na mržnju, nesnošljivost ili diskriminaciju, krvave i nasilne prizore, lažne uzbune, dezinformacije te preuveličavane vijesti.
- 2) Mogu sudjelovati u opasnim aktivnostima ili kupovati proizvode koji za njih mogu biti opasni (oružje, alkohol, otrovi, narkotici). Također, na internetu postoje stranice s uputama za izradu eksplozivnih naprava te stranice namijenjene kockanju putem interneta.
- 3) Mogu biti žrtve vrebanja ili maltretiranja, ili im netko može poslati računalni virus.
- 4) Popunjavaju li online obrasce, njihovi podaci mogu biti objavljeni te zahvaljujući tome mogu postati metom marketinških stručnjaka koji se služe nedopuštenim marketinškim tehnikama.
- 5) Mogu postati žrtvom prijevara prilikom online kupovine ili se izložiti riziku da otkriju važne financijske podatke poput, primjerice podataka s kreditnih kartica, zaporka i sl.
- 6) Mogu postati i žrtve virtualnih grabežljivaca koji će ih pokušati nagovoriti na osobni susret.

2.6. SAVJETI ZA DJECU

Savjeti djeci

- „Nepoznatima ne smiješ davati osobne podatke, svoje ime, adresu elektroničke pošte, korisničko ime i lozinku, brojeve telefona, kućnu adresu te osobne podatke svojih prijatelja i roditelja!
- Osobe s kojima komuniciraš posredstvom interneta mogu lagati o tome tko su i koliko imaju godina. Nisu sve informacije koje dobivaš posredstvom interneta istinite, a susret s osobom koju si upoznao/upoznala posredstvom interneta može biti opasan. S nepoznatim se možeš susresti samo uz dopuštenje roditelja, skrbnika ili učitelja i to isključivo u njihovoj prisutnosti
- Ako si dobio/la uznemirujuću poruku, ti nisi kriv/kriva. Iako ti je možda neugodno, skupi hrabrosti i o tome razgovaraj s odraslom osobom u koju imaš povjerenja (roditelji, skrbnici, nastavnici). Ako ti treba dodatna pomoć možeš obavijestiti policijsku postaju na e-mail adresi: policija@mup.hr“ (Miliša i sur., 2010; str. 64).

2.7. SAVJETI ZA RODITELJE

Savjeti roditeljima

- „S djetetom dogovorite jasna pravila za uporabu računala i vrijeme provedeno na njemu. Pazite da se dijete pridržava tih pravila. Dogovorite vrijeme koje dijete smije provesti na internetu.
- Upoznajte se s programima koje dijete koristi. Na internetu i u stručnim časopisima možete naći mišljenja i preporuke za pojedine programe. Razgovarajte s drugim roditeljima o iskustvima i opažanjima o video igricama.
- Ponekad odigrajte igricu zajedno s djetetom. Dopustite djetetu da vas pouči u programima koje rado koristi. Ono će se ponositi time, što vas u nečemu može poučiti.
- Pratite na koji način, s kim i gdje vaše dijete koristi računalne igrice. Ako je to u nekom klubu ili slično, posjetite klub da biste provjerili kakvo je to mjesto i s kim je.
- Ako se vaše dijete tek upoznaje s internetom, učite zajedno s njim. Pokažite mu stranice sa zanimljivim i korisnim sadržajima.
- Razgovarajte s djetetom o iskustvima s računala i interneta.
- Postavite računalo tamo gdje možete vidjeti što dijete radi. Bolje je da je računalo u zajedničkoj prostoriji, nego u dječjoj sobi.
- Ako je dijete samo za računalom, nastojte biti u njegovoj blizini kako biste mu mogli pružiti pomoć i informacije koje zatraži.
- Dogovorite s djetetom da vam kaže ako ga nešto uznemiri ili mu se čini čudnim i neugodnim.
- Ako dijete ima vlastitu email adresu, ona treba biti takva da se iz nje ne mogu prepoznati osobni podaci. Instalirajte zaštitni software. Poučite dijete sigurnosnim pravilima na internetu. Ono ne smije davati nikakve podatke o sebi niti obitelji, niti dogovarati susrete s osobama s kojima komunicira preko interneta.
- Dogovorite s djetetom da vas mora pitati za dopuštenje prije nego nešto "skine" (download) s interneta ili sudjeluje u nagradnim igrama.
- Ne koristite računalo kao nagradu ili kaznu. Nemojte, npr. obećavati više vremena za igrice ako dijete dobije bolje ocjene ili skraćivati ako ste nezadovoljni njime. Ne koristite računalo kao rješenje za čuvanje djece dok su sama kod kuće ili kad imate puno posla.

- Pobrinite se da dijete ima dovoljno tjelesne aktivnosti nakon sjedenja za računalom. Ponudite djetetu i druge zanimljive alternative - hobije, igre, šetnje, zajedničke aktivnosti...
- Vrijeme provedeno za računalom ne može zamijeniti igre i zabavu s vršnjacima. Potičite svoje dijete na druženje s drugom djecom“ (Živković, 2006; str. 23-24).

2.8. POVELJA O SIGURNOSTI DJECE NA INTERNETU

Dana 6. veljače svake se godine obilježava Dan sigurnijeg interneta. Tri su hrvatska telekom operatera u suradnji s Centrom za nestalu i zlostavljanju djecu te Centrom za sigurniji Internet i HAKOM potpisali Povelju o sigurnosti djece na internetu (2018). Cilj javnog potpisivanja Povelje o sigurnosti djece na internetu (2018), između Vipneta, Hrvatskog telekoma, Tele2, HAKOM-a, Centra za sigurniji Internet i Centra za nestalu i zlostavljanju djecu, bio je podizanje svijesti javnosti i roditelja o ovoj temi, pokazivanje odlučnosti i spremnosti na sudjelovanje u stvaranju boljeg i sigurnijeg okruženja za djecu na internetu te promicanje zaštite djece i mladih.

3. CILJ I PROBLEMI ISTRAŽIVANJA

3.1. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je ispitati navike i iskustva učenika u korištenju interneta i društvenih mreža, te identificirati najčešće opasnosti kojima su djeca izložena tijekom pretraživanja interneta.

3.2. PROBLEMI ISTRAŽIVANJA

U skladu s definiranim ciljem istraživanja, autorica ovog rada odlučila se za ispitivanje razlike u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol, dob i tip naselja u kojem žive, zatim za ispitivanje brige roditelja za aktivnost djece na internetu i povezanost te brige s izloženosti djece internetskom nasilju. Također će ispitivati, smanjuje li briga roditelja za aktivnost djece na internetu vjerojatnost ovisnosti djece o internetu, te brinu li roditelji više o sigurnosti djevojčica ili dječaka na društvenim mrežama.

3.3. HIPOTEZE

U skladu s definiranim problemima postavljene su sljedeće hipoteze:

- 1) Postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol, dob i tip naselja u kojem žive.
- 2) Briga roditelja za aktivnost djece na internetu smanjuje izloženost djece internetskom nasilju.
- 3) Briga roditelja za aktivnost djece na internetu smanjuje vjerojatnost ovisnosti o internetu.
- 4) Roditelji više brinu o sigurnosti na internetu i društvenim mrežama djevojčica nego dječaka.

4. METODA ISTRAŽIVANJA

4.1. INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA

Za potrebe istraživanja konstruiran je anketni upitnik koji sadrži 24 pitanja. Prva tri pitanja odnose se na razred koji učenici pohađaju, spol i tip naselja u kojem žive, a ostala pitanja odnose se na iskustva učenika u korištenju interneta i društvenih mreža, čestinu korištenja interneta, objavljivanje osobnih podataka i fotografija, komunikaciju s nepoznatim osobama, pravila ponašanja koja utvrđuju s roditeljima vezano uz korištenje interneta, zainteresiranost roditelja za aktivnosti djece na internetu, prisustvo roditelja prilikom korištenja elektroničkih uređaja, te neugodna iskustva koja su doživjeli na internetu.

4.2. SUDIONICI ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je provedeno na uzorku (N = 161) od čega je 75 (46,6%) djevojčica i 86 (53,4%) dječaka. Sudionici istraživanja bili su učenici trećih, četvrtih, petih i šestih razreda osnovne škole u Krapinsko – zagorskoj županiji. Cjelokupni uzorak činilo je 35 (21,7%) učenika trećih razreda, 45 (28%) učenika četvrtih razreda, 42 (26,1%) učenika petih razreda i 39 (24,2%) učenika šestih razreda, od čega 95 (59%) učenika živi na selu, a 66 (41%) u gradu.

4.3. POSTUPAK ISTRAŽIVANJA

Provedeno istraživanje bilo je anketnog tipa papir-olovka. Anketiranje je provedeno u suradnji s pedagoginjom škole, a učenici su anketni upitnik ispunjavali u mjesecu veljači 2023. godine. Prije provedbe istraživanja, roditeljima su podijeljene izjave o suglasnosti te su u istraživanju sudjelovali samo oni učenici čiji su roditelji potpisali suglasnost. Anketiranje se provodilo na satu razredne zajednice uz nazočnost razrednice. Prije početka ispunjavanja upitnika učenicima je pročitan tekst informiranog pristanka (*Prilog 2.*). Učenicima je anketa tijekom rješavanja čitana naglas, te je svako pitanje bilo detaljno objašnjeno.

Anketiranje je bilo anonimno i provodilo se u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom. Svi izvještaji nastali na temelju ovog istraživanja koristit će rezultate koji govore o grupi djece ove dobi općenito (nigdje se neće navoditi rezultati pojedinačnog sudionika). Ispitanici su bili upućeni da je sudjelovanje u istraživanju anonimno i dobrovoljno, te da u svakom trenutku od istog mogu odustati. Upućeni su i na to da se u slučaju primjedbi na postupak istraživanja mogu obratiti Etičkom povjerenstvu na adresu e-pošte.

5. REZULTATI

Dobiveni rezultati analizirani su programom IBM SPSS Statistics 22. Za analiziranje podataka korištena su tri testa. Statistička značajnost razlike testirala se T-testom, stupanj povezanosti između dviju varijabli testirala se Spearman-ovim Rho testom, a vjerojatnost povezanosti testirala se Hi-kvadrat testom. Sva testiranja vršena su na razini značajnosti $p < 0,05$.

Pokazalo se da ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol (Tablica 2) čime se odbacuje prvi dio **Hipoteze 1** ($t = 0,406$, $p > 0,05$). Dobiveni rezultati ukazuju da duljina dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža dječaka (Aritmetička sredina = 3,42) bitno ne odstupa od duljine dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža kada su u pitanju djevojčice (Aritmetička sredina = 3,21).

Tablica 1 Razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol (Group Statistics)

Group Statistics					
	Spol	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Dnevno_vrijeme_provede	1	71	3,42	1,451	,172
no_na_internetu	2	58	3,21	1,472	,193

Tablica 2 Razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol (Independent Samples Test)

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Dnevno_vrijeme_provedeno_na_internetu	Equal variances assumed	,076	,783	,834	127	,406	,216	,258	-,296	,727
	Equal variances not assumed			,833	121,202	,406	,216	,259	-,297	,728

Legenda: 1 – dječaci, 2 – djevojčice, N – broj ispitanika

Pokazalo se da postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob (Tablice 3 i 4) čime se potvrđuje drugi dio **Hipoteze 1** (ANOVA = 0,013, $p < 0,05$). Usporedimo li dobivene rezultate (Tablica 4) možemo vidjeti da ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika uspoređujući treći, četvrti i peti razred (Post Hoc 1-2 = 0,499; Post Hoc 1-3 = 0,691; Post Hoc 2-3 = 0,987, $p > 0,05$), odnosno četvrti, peti i šesti razred (Post Hoc 2-3 = 0,987; Post Hoc 2-4 = 0,360; Post Hoc 3-4 = 0,193, $p > 0,05$), ali postoji statistički značajna razlika kada su u pitanju treći i šesti razred (Post Hoc 1-4 = 0,017, $p < 0,05$). Možemo zaključiti da učenici trećih razreda dnevno provode značajno manje vremena na internetu i društvenim mrežama u odnosu na učenike šestih razreda.

Tablica 3 Razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob (ANOVA test)

ANOVA

Dnevno_vrijeme_provedeno_na_internetu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	22,549	3	7,516	3,762	,013
Within Groups	249,776	125	1,998		
Total	272,326	128			

Tablica 4 Razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob (Post Hoc Tests)

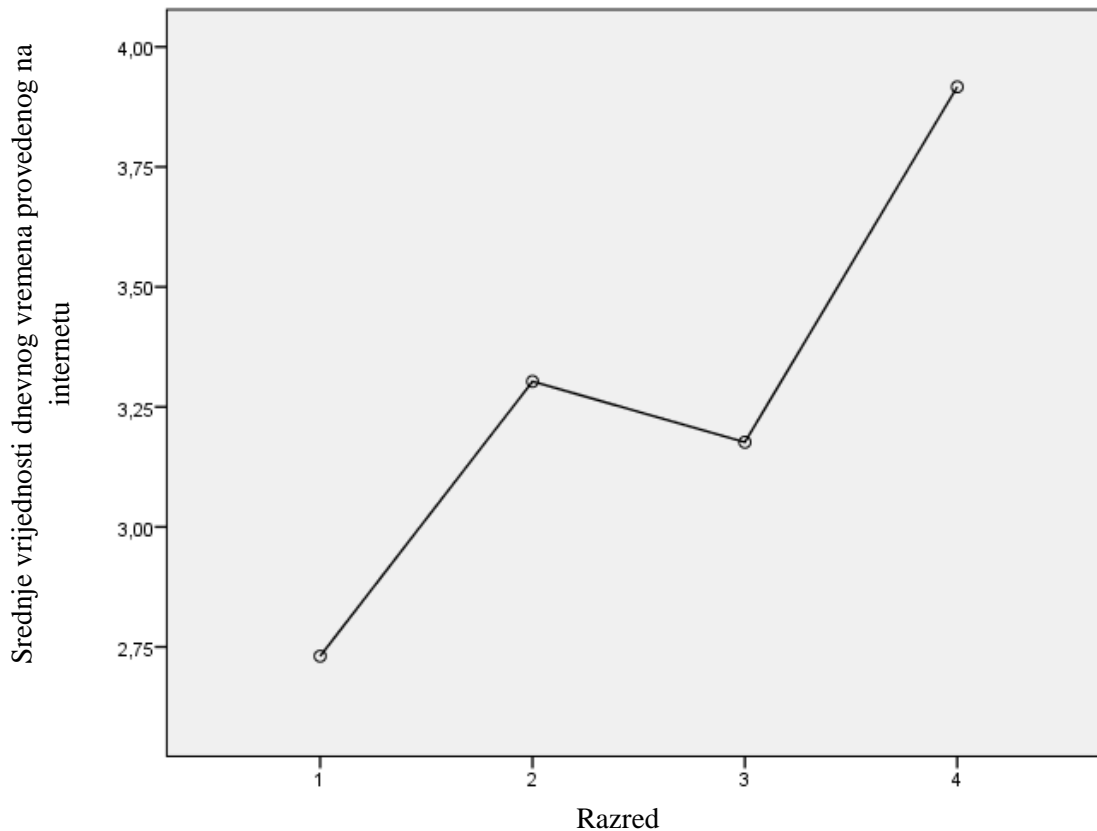
Multiple Comparisons

Dependent Variable: Dnevno_vrijeme_provedeno_na_internetu
Scheffe

(I) Razred	(J) Razred	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1	2	-,572	,371	,499	-1,62	,48
	3	-,446	,368	,691	-1,49	,60
	4	-1,186*	,364	,017	-2,22	-,15
2	1	,572	,371	,499	-,48	1,62
	3	,127	,345	,987	-,85	1,11
	4	-,614	,341	,360	-1,58	,35
3	1	,446	,368	,691	-,60	1,49
	2	-,127	,345	,987	-1,11	,85
	4	-,740	,338	,193	-1,70	,22
4	1	1,186*	,364	,017	,15	2,22
	2	,614	,341	,360	-,35	1,58
	3	,740	,338	,193	-,22	1,70

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Legenda: 1 – treći razred, 2 – četvrti razred, 3 – peti razred, 4 – šesti razred, Std. – standardna devijacija

Grafikon 1. Duljina dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob

Legenda osi x: 1 – treći razred, 2 – četvrti razred, 3 – peti razred, 4 – šesti razred

Pokazalo se da ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na tip naselja u kojem žive (Tablice 5 i 6) čime se odbacuje posljednji dio **Hipoteze 1** ($t = 0,769$, $p > 0,05$). Dobiveni rezultati ukazuju da duljina dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža učenika koji žive na selu (Aritmetička sredina = 3,29) bitno ne odstupa od duljine dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža učenika koji žive u gradu (Aritmetička sredina = 3,37).

Tablica 5 Razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na tip naselja u kojem žive (Group Statistics)

Group Statistics					
	Prebivaliste	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Dnevno_vrijeme_provede	1	75	3,29	1,496	,173
no_na_internetu	2	54	3,37	1,418	,193

Tablica 6 Razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na tip naselja u kojem žive (Independent Samples Test)

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Dnevno_ vrijeme_ provedeno	Equal variances assumed	,253	,616	-,295	127	,769	-,077	,261	-,594	,440
na_ internetu	Equal variances not assumed			-,297	117,781	,767	-,077	,259	-,590	,436

Legenda: 1 – selo, 2 – grad, N – broj ispitanika

Dobiveni rezultati pokazuju da postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i izloženosti djece internetskom nasilju (Tablica 7). Konkretno, postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja od strane njihove djece ($\rho = -,156$; $p < 0,05$). Što bi značilo da se s povećanjem prisutnosti roditelja smanjuje izloženost djece internetskom nasilju. Ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i znanja roditelja da njihova djeca koriste društvene mreže ($\rho = -,068$; $p > 0,05$). Ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i zanimanja roditelja za aktivnost njihove djece na internetu ($\rho = ,013$; $p > 0,05$). Također, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i dogovaranja pravila ponašanja kojih se djeca moraju pridržavati na internetu ($\rho = ,085$; $p > 0,05$). I na posljeticu, postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i toga posjeduju li roditelji lozinke društvenih mreža svoje djece ($\rho = ,186$; $p < 0,05$). Što bi značilo da se s povećanjem broja ružnih iskustava djece na internetu, povećava i broj roditelja koji

posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece. Na temelju dobivenih rezultata možemo potvrditi **Hipotezu 2**.

Uzimajući u obzir i druge rezultate testa koji su označeni s jednom i dvije zvjezdice dolazimo do sljedećih rezultata. Postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja od strane njihove djece i toga posjeduju li roditelji lozinke društvenih mreža svoje djece ($\rho = ,180$; $p < 0,05$). Što bi značilo da se s povećanjem prisutnosti roditelja, povećava i broj roditelja koji posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece. Postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između toga znaju li roditelji da im djeca koriste društvene mreže i zanimanja roditelja za aktivnost njihove djece na internetu i društvenim mrežama ($\rho = ,182$; $p < 0,05$). Što bi značilo da se s povećanjem roditeljskog znanja da im djeca koriste društvene mreže, povećava i zanimanje roditelja za aktivnost njihove djece na internetu i društvenim mrežama. Postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između toga znaju li roditelji da im djeca koriste društvene mreže i dogovaranja pravila kojih se djeca moraju pridržavati na internetu i društvenim mrežama ($\rho = ,251$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se s povećanjem roditeljskog znanja da im djeca koriste društvene mreže povećava i broj pravila ponašanja kojih se djeca moraju pridržavati na internetu i društvenim mrežama. Postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između zanimanja roditelja za aktivnost njihove djece na internetu i društvenim mrežama i pravila ponašanja kojih se njihova djeca moraju pridržavati na internetu i društvenim mrežama ($\rho = ,349$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se s povećanjem zanimanje roditelja za aktivnost njihove djece na internetu i društvenim mrežama ujedno povećava i broj pravila kojih se njihova djeca moraju pridržavati na internetu. Postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između zanimanja roditelja za aktivnost njihove djece na internetu i toga posjeduju li roditelji lozinke društvenih mreža svoje djece ($\rho = ,400$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se s povećanjem zanimanje roditelja za aktivnost njihove djece na internetu i društvenim mrežama, ujedno povećava i posjedovanje lozinke društvenih mreža od strane roditelja. Postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između dogovaranja pravila ponašanja kojih se djeca moraju pridržavati na internetu i društvenim mrežama i toga posjeduju li roditelji lozinke društvenih mreža svoje djece ($\rho = ,373$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se s povećanjem pravila ponašanja povećava i posjedovanje lozinke društvenih mreža od strane roditelja.

Tablica 7 Stupanj povezanosti roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i izloženosti djece internetskom nasilju (Spearman's rho test)

Correlations

			Prisutnost _roditelja	Znaju_li _roditelj i_da_kor istis_dru stvene_ mreze	Zaniman je_rodite lja_za_a ktivnost	Pravila_ ponasanj a	Posjeduju _li_rod itelji_loz inke	Ruzna_i skustva
Spearman's rho	Prisutnost _roditelja	Correlation Coefficient	1,000	-,013	,111	,003	,180*	-,156*
		Sig. (2- tailed)	.	,869	,165	,966	,023	,048
		N	161	159	159	161	159	161
Znaju_li roditelji_d a_koristis _društven e_mreze	Correlation Coefficient	-,013	1,000	,182*	,251**	,136	-,068	
	Sig. (2- tailed)	,869	.	,022	,001	,088	,394	
	N	159	159	159	159	159	159	
Zanimanj e_roditelj a_za_akti vnost	Correlation Coefficient	,111	,182*	1,000	,349**	,400**	,013	
	Sig. (2- tailed)	,165	,022	.	,000	,000	,866	
	N	159	159	159	159	159	159	
Pravila_p onasanja	Correlation Coefficient	,003	,251**	,349**	1,000	,373**	,085	
	Sig. (2- tailed)	,966	,001	,000	.	,000	,283	
	N	161	159	159	161	159	161	
Posjeduju _li_rodite lji_lozinke	Correlation Coefficient	,180*	,136	,400**	,373**	1,000	,186*	
	Sig. (2- tailed)	,023	,088	,000	,000	.	,019	
	N	159	159	159	159	159	159	
Ruzna_is kustva	Correlation Coefficient	-,156*	-,068	,013	,085	,186*	1,000	
	Sig. (2- tailed)	,048	,394	,866	,283	,019	.	
	N	161	159	159	161	159	161	

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Dobiveni rezultati pokazuju da postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i vjerojatnosti ovisnosti o internetu (Tablica 8). Konkretno, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga koliko često djeca pristupaju internetu ($\rho = -,014$; $p > 0,05$). Postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i dnevne količine vremena provedenog na internetu ($\rho = -,276$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se nemir i razdraženost kod djece povećava kada se smanjuje dnevna količina vremena provedenog na internetu. Također, postoji statistički značajan i vrlo slab pozitivan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga ostaju li djeca na internetu duže od planiranog ($\rho = ,412$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se ovisnost o internetu povećava zajedno s povećanjem dužeg ostajanja na internetu od planiranog. Ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i odgađanja drugih planova zbog korištenja interneta ($\rho = ,097$; $p > 0,05$). I na posljetku, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga ograničavaju li roditelji boravak djece na računalu ili mobitelu ($\rho = ,047$; $p > 0,05$). Na temelju dobivenih rezultata možemo potvrditi **Hipotezu 3**.

Uzimajući u obzir i druge rezultate testa koji su označeni s jednom i dvije zvjezdice dolazimo do sljedećih rezultata. Postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između toga koliko često djeca pristupaju internetu i ograničavaju li im roditelji to vrijeme ($\rho = -,200$; $p < 0,05$). Što bi značilo da se s povećanjem ograničavanja vremena smanjuje čestina pristupanja internetu. Postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između dnevne količine vremena koje djeca provode na internetu i toga ostaju li djeca na internetu dulje od planiranog ($\rho = -,337$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se s povećanjem dnevnog vremena koje djeca provode na internetu, smanjuje njihovo ostajanje na internetu dulje od planiranog. Postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između dnevne količine vremena koje djeca provode na internetu i toga odgađaju li druge planove zbog korištenja interneta ($\rho = -,344$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se s povećanjem dnevnog vremena koje djeca provode na internetu, smanjuje njihovo odgađanje drugih planova kako bi koristili internet. Postoji statistički značajan i vrlo slab pozitivan stupanj povezanosti između dnevnog vremena provedenog na internetu i ograničavanja tog vremena od strane roditelja ($\rho = ,412$; $p < 0,01$). Što bi značilo da se ograničavanje vremena koje dijete smije provesti na internetu, povećava zajedno s povećanjem dnevnog vremena provedenog na internetu. I posljednje, postoji statistički značajan i vrlo slab pozitivan stupanj povezanosti između toga ostaju li djeca na internetu duže od planiranog i odgađaju li druge planove zbog korištenja interneta ($\rho = ,412$;

p<0,01). Što bi značilo da se povećanjem ostajanja na internetu duže od planiranog, povećava i odgađanje drugih planova zbog korištenja interneta.

Tablica 8 Stupanj povezanosti roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i vjerojatnosti ovisnosti o internetu (Spearman's rho test)

			Correlations						
			Koliko_cesto_pristupas_internetu	Dnevno_vrijeme_provedeno_na_internetu	Ostajes_li_na_int_duze	Odgadas_druge_planove	Ogranicavanje_vremena	Nemir_i_razdrazenost	
Spearman's rho	Koliko_cesto_pristupas_internetu	Correlation Coefficient	1,000	.	,117	,134	-,200*	-,014	
		Sig. (2-tailed)	.	.	,139	,090	,011	,857	
		N	161	129	161	161	161	161	
	Dnevno_vrijeme_provedeno_na_internetu	Correlation Coefficient	.	1,000	-,337**	-,344**	,324**	-,276**	
		Sig. (2-tailed)	.	.	,000	,000	,000	,002	
		N	129	129	129	129	129	129	
	Ostajes_li_na_int_duze	Correlation Coefficient	,117	-,337**	1,000	,192*	-,057	,412**	
		Sig. (2-tailed)	,139	,000	.	,014	,474	,000	
		N	161	129	161	161	161	161	
	Odgadas_druge_planove	Correlation Coefficient	,134	-,344**	,192*	1,000	-,153	,097	
		Sig. (2-tailed)	,090	,000	,014	.	,053	,222	
		N	161	129	161	161	161	161	
	Ogranicavanje_vremena	Correlation Coefficient	-,200*	,324**	-,057	-,153	1,000	,047	
		Sig. (2-tailed)	,011	,000	,474	,053	.	,551	
		N	161	129	161	161	161	161	
	Nemir_i_razdrazenost	Correlation Coefficient	-,014	-,276**	,412**	,097	,047	1,000	
		Sig. (2-tailed)	,857	,002	,000	,222	,551	.	
		N	161	129	161	161	161	161	

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**.. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Za dokazivanje ove hipoteze korišteni su rezultati Hi-kvadrat testa pod Pearson Chi-Square. Autorica rada odlučila se za korištenje tih rezultata jer neki od autora s ovog područja tvrde kako je Hi-kvadrat test pod Yates' Continuity Correction prestrog. Nasuprot tome, Pearsonova statistika postiže točne razine koje su prilično blizu nominalnim vrijednostima (Larntz, K., 1987). Dobiveni rezultati (Tablica 9) pokazuju da ne postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja ($\chi^2 = 0,019$, $df = 1$, $p = ,890$). Roditelji su u gotovo jednakoj mjeri prisutni, odnosno nisu prisutni, kada njihova djeca koriste elektroničke uređaje bez obzira na spol djeteta.

Crosstab

		Prisutnost_roditelja		Total
		1 (DA)	2 (NE)	
Spol 1 (M)	Count	32	55	87
	Expected Count	32,4	54,6	87,0
2 (Ž)	Count	28	46	74
	Expected Count	27,6	46,4	74,0
Total	Count	60	101	161
	Expected Count	60,0	101,0	161,0

Tablica 9 Vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja (Hi-kvadrat test)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,019 ^a	1	,890	1,000	,510
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,019	1	,890		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	,019	1	,890		
N of Valid Cases	161				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 27,58.

b. Computed only for a 2x2 table

Gledajući podatke iz tablice 10, može se zaključiti da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i znanja roditelja da dijete koristi društvene mreže ($\chi^2 = 4,382$, $df = 1$, $p = ,036$). Roditelji svih ispitanih djevojčica znaju da njihovo dijete koristi društvene mreže. Roditelji dječaka u velikoj mjeri znaju da njihovo dijete koristi društvene mreže, ali je nekoliko ispitanih dječaka navelo da roditelji ne znaju da koriste društvene mreže.

Crosstab

		Znaju_li_roditelji_da_koristis_drustvene_mreze		Total	
		1 (DA)	2 (NE)		
Spol	1 (M)	Count	81	5	86
		Expected Count	83,3	2,7	86,0
	2 (Ž)	Count	73	0	73
		Expected Count	70,7	2,3	73,0
Total		Count	154	5	159
		Expected Count	154,0	5,0	159,0

Tablica 10 Vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i znanja roditelja da njihovo dijete koristi društvene mreže (Hi-kvadrat test)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,382 ^a	1	,036	,063	,044
Continuity Correction ^b	2,681	1	,102		
Likelihood Ratio	6,283	1	,012		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	4,354	1	,037		
N of Valid Cases	159				

a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,30.

b. Computed only for a 2x2 table

Podaci iz tablice 11 također pokazuju da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i zanimanja roditelja za aktivnost njihova djeteta na društvenim mrežama ($\chi^2 = 11,220$, $df = 1$, $p = ,001$). Kada su u pitanju dječaci, roditelji se u približno jednakoj mjeri zanimaju, odnosno ne zanimaju za njihovu aktivnost na društvenim mrežama. Kada se radi o djevojčicama roditelji se u većoj mjeri zanimaju za njihovu aktivnost na društvenim mrežama, dok se manji broj ne zanima za aktivnost svojeg djeteta na društvenim mrežama.

Crosstab

		Zanimanje_roditelja_za_aktivnost		Total
		1 (DA)	2 (NE)	
Spol 1 (M)	Count	48	38	86
	Expected Count	57,9	28,1	86,0
2 (Ž)	Count	59	14	73
	Expected Count	49,1	23,9	73,0
Total	Count	107	52	159
	Expected Count	107,0	52,0	159,0

Tablica 11 Vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i zanimanja roditelja za aktivnost njihove djece na društvenim mrežama (Hi-kvadrat test)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	11,220 ^a	1	,001		
Continuity Correction ^b	10,112	1	,001		
Likelihood Ratio	11,577	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	11,149	1	,001		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 23,87.

b. Computed only for a 2x2 table

Tablica 12 također pokazuje da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i u ovome slučaju dogovaranja pravila kojih se djeca moraju pridržavati na društvenim mrežama ($\chi^2 = 8,727$, $df = 1$, $p = ,003$). Roditelji u gotovo podjednakoj mjeri dogovaraju pravila ponašanja vezana uz društvene mreže kada su u pitanju dječaci. Uzmemo li u obzir djevojčice, možemo zaključiti da roditelji uglavnom dogovaraju pravila ponašanja kojih se djevojčice moraju pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža, ali postoji i onaj manji dio roditelja koji ne dogovara pravila ponašanja kojih se njihove kćeri moraju pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža.

Crosstab

		Pravila_ponasanja		Total
		1 (DA)	2 (NE)	
Spol 1 (M)	Count	49	38	87
	Expected Count	57,8	29,2	87,0
2 (Ž)	Count	58	16	74
	Expected Count	49,2	24,8	74,0
Total	Count	107	54	161
	Expected Count	107,0	54,0	161,0

Tablica 12 Vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i dogovaranja pravila ponašanja na društvenim mrežama (Hi-kvadrat test)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,727 ^a	1	,003		
Continuity Correction ^b	7,766	1	,005		
Likelihood Ratio	8,936	1	,003		
Fisher's Exact Test				,004	,002
Linear-by-Linear Association	8,673	1	,003		
N of Valid Cases	161				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24,82.

b. Computed only for a 2x2 table

Posljednja tablica (Tablica 13) pokazuje da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i posjedovanja lozinke društvenih mreža od strane njihovih roditelja ($\chi^2 = 4,003$, $df = 1$, $p = ,045$). Roditelji u jednakoj mjeri posjeduju, odnosno ne posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece kada su u pitanju dječaci. Kada su u pitanju djevojčice, roditelji u većoj mjeri posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece, ali postoji i manji broj roditelja koji lozinke ne posjeduje. Na temelju svih obrađenih rezultata može se zaključiti da roditelji više brinu o sigurnosti na internetu i društvenim mrežama djevojčica nego dječaka čime potvrđujemo **Hipotezu 4**.

Crosstab

			Posjeduju li roditelji lozinke		Total
			1 (DA)	2 (NE)	
Spol	1 (M)	Count	43	43	86
		Expected Count	49,2	36,8	86,0
	2 (Ž)	Count	48	25	73
		Expected Count	41,8	31,2	73,0
Total		Count	91	68	159
		Expected Count	91,0	68,0	159,0

Tablica 13 Vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i posjedovanja lozinke društvenih mreža od strane roditelja (Hi-kvadrat test)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,003 ^a	1	,045		
Continuity Correction ^b	3,386	1	,066		
Likelihood Ratio	4,033	1	,045		
Fisher's Exact Test				,054	,033
Linear-by-Linear Association	3,978	1	,046		
N of Valid Cases	159				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 31,22.

b. Computed only for a 2x2 table

6. RASPRAVA

Rezultati istraživanja pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol ($t = 0,406$, $p > 0,05$) i tip naselja u kojem žive ($t = 0,769$, $p > 0,05$). Pokazalo se da postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob (ANOVA = $0,013$, $p < 0,05$). Ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika uspoređujući treći, četvrti i peti razred (Post Hoc 1-2 = $0,499$; Post Hoc 1-3 = $0,691$; Post Hoc 2-3 = $0,987$, $p > 0,05$), odnosno četvrti, peti i šesti razred (Post Hoc 2-3 = $0,987$; Post Hoc 2-4 = $0,360$; Post Hoc 3-4 = $0,193$, $p > 0,05$), ali postoji statistički značajna razlika kada su u pitanju treći i šesti razred (Post Hoc 1-4 = $0,017$, $p < 0,05$). Možemo zaključiti da učenici trećih razreda dnevno provode značajno manje vremena na internetu i društvenim mrežama u odnosu na učenike šestih razreda.

Istraživanjem HR Kids Online također nije zabilježena statistički značajna razlika u korištenju interneta između djevojčica i dječaka, ali je pokazano da količina vremena koju djeca provode uz internet svakoga dana raste s dobi djeteta te da starija djeca svakoga dana provode više vremena uz internet od mlađe djece (Ciboci i sur., 2020; str. 7). Ciboci i suradnici (2011) u svojoj knjizi iznose rezultate istraživanja zaklade Kaiser Family koji također pokazuju ogroman skok do kojeg dolazi kada djeca dođu u dob između 11 i 14 godina. Kod djece te dobi porast korištenja medija veći je od tri sata na dan. Na temelju iznesenog može se zaključiti da se rezultati istraživanja poklapaju, te da postoji statistički značajna razlika u duljini korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob.

Dobiveni rezultati pokazuju da postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i izloženosti djece internetskom nasilju. Konkretno, postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja od strane njihove djece ($\rho = -,156$; $p < 0,05$). Također, postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i toga posjeduju li roditelji lozinke društvenih mreža svoje djece ($\rho = ,186$; $p < 0,05$), a što bi moglo značiti da se s povećanjem prisutnosti roditelja smanjuje izloženost djece internetskom nasilju i da se s povećanjem broja ružnih iskustava djece na internetu, povećava i broj roditelja koji posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece.

Istraživanje Poliklinike za zaštitu djece od medijskog nasilja o razmjeru korištenja interneta među mlađom generacijom pokazalo je da 18% djece bilo žrtva nekog oblika nasilja posredstvom interneta (Miliša i sur., 2010). Može se zaključiti da roditelje i mlade treba upoznati s lošim stranama interneta te da treba uspostaviti pravila ponašanja u svrhu zaštite i sigurnosti djece.

Nadalje, dobiveni rezultati pokazuju da postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i vjerojatnosti ovisnosti o internetu. Postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i dnevne količine vremena provedenog na internetu ($\rho = -,276$; $p < 0,01$), a što bi se moglo protumačiti da se nemir i razdraženost kod djece povećava kada se smanjuje dnevna količina vremena provedenog na internetu. Također, postoji statistički značajan i vrlo slab pozitivan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga ostaju li djeca na internetu duže od planiranog ($\rho = ,412$; $p < 0,01$), a što bi moglo značiti da se ovisnost o internetu povećava zajedno s povećanjem dužeg ostajanja na internetu od planiranog.

Miliša i suradnici (2010) navode da se procjenjuje da u ukupnoj populaciji korisnika interneta ima pet do deset posto onih koje možemo nazvati ovisnicima. U Hrvatskoj ovisnost o internetu još ne predstavlja značajan problem, ali bi se trebalo djelovati preventivno. Centar za javne poslove Annenberg pri Sveučilištu Pennsylvania proveo je nacionalnu anketu na uzorku roditelja koji posjeduju kućno računalo, te je pokazano da 63% roditelja određuje broj sati koji djeca smiju provesti na internetu (Miliša i sur., 2010). Smailbegović i Kokić (2011) navode da je među onima koji iskazuju znakove ovisnosti o internetu samo 18,5% onih čiji su roditelji zainteresirani za njihove aktivnosti, dok su roditelji onih koji ne iskazuju znakove ovisnosti dvostruko zainteresiraniji, odnosno 38,5% njih se uvijek interesira za ono što im dijete radi na internetu. Na temelju iznesenog može se zaključiti da postavljanje roditeljskih pravila vezanih uz vrijeme provedeno na internetu ima značajnu ulogu u tome hoće li djeca postati ovisna o internetu.

Dobiveni rezultati pokazuju da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i znanja roditelja da dijete koristi društvene mreže ($\chi^2 = 4,382$, $df = 1$, $p = ,036$). Roditelji svih ispitanih djevojčica znaju da njihovo dijete koristi društvene mreže. Roditelji dječaka u velikoj mjeri znaju da njihovo dijete koristi društvene mreže, ali je nekoliko ispitanih dječaka navelo da roditelji ne znaju da koriste društvene mreže. Podaci iz također pokazuju da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i zanimanja roditelja

za aktivnost njihova djeteta na društvenim mrežama ($\chi^2 = 11,220$, $df = 1$, $p = ,001$). Kada su u pitanju dječaci, roditelji se u približno jednakoj mjeri zanimaju, odnosno ne zanimaju za njihovu aktivnost na društvenim mrežama. Kada se radi o djevojčicama roditelji se u većoj mjeri zanimaju za njihovu aktivnost na društvenim mrežama, dok se manji broj ne zanima za aktivnost svojeg djeteta na društvenim mrežama. Također, postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i dogovaranja pravila kojih se djeca moraju pridržavati na društvenim mrežama ($\chi^2 = 8,727$, $df = 1$, $p = ,003$). Roditelji u gotovo podjednako mjeri dogovaraju pravila ponašanja vezana uz društvene mreže kada su u pitanju dječaci. Uzmemo li u obzir djevojčice, možemo zaključiti da roditelji uglavnom dogovaraju pravila ponašanja kojih se djevojčice moraju pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža, ali postoji i onaj manji dio roditelja koji ne dogovara pravila ponašanja kojih se njihove kćeri moraju pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža. Postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i posjedovanja lozinki društvenih mreža od strane njihovih roditelja ($\chi^2 = 4,003$, $df = 1$, $p = ,045$). Roditelji u jednakoj mjeri posjeduju, odnosno ne posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece kada su u pitanju dječaci. Kada su u pitanju djevojčice, roditelji u većoj mjeri posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece, ali postoji i manji broj roditelja koji lozinke ne posjeduje. Na temelju dobivenih rezultata može se zaključiti da roditelji više brinu o sigurnosti na internetu i društvenim mrežama djevojčica nego dječaka.

Hrabri telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu i Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba, proveli su 2004. godine istraživanje o tome kako se djeca u Hrvatskoj služe računalom i o njihovoj izloženosti opasnostima na internetu. U istraživanju je pokazano da samo 4% djece koristi internet uz nadzor roditelja i da dječaci češće koriste internet sami (Živković, 2006). Smailbegović i Kokić (2011) navode da se roditelji manje interesiraju za aktivnost muške djece na internetu. Među dječacima je 22% onih čiji se roditelji nikada ne interesiraju za njihove aktivnosti na internetu, dok je taj postotak dvostruko manji kada su u pitanju djevojčice. „Ovakav rezultat možemo objasniti time da se tradicionalno razlikuje odgajanje muške i ženske djece, ali i time da na internetu vrlo često muškarci traže seksualni kontakt s maloljetnicama, što povećava roditeljsku zabrinutost, a time i zainteresiranost za internetske aktivnosti njihove ženske djece“ (Smailbegović, Kokić, 2011; str. 15).

7. ZAKLJUČAK

U istraživanju prikazanom u ovom radu pokazalo se da ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na spol i tip naselja u kojem žive, ali postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob. Ne postoji statistički značajna razlika u duljini dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika uspoređujući treći, četvrti i peti razred, odnosno četvrti, peti i šesti razred, ali postoji statistički značajna razlika kada su u pitanju treći i šesti razred. Na temelju pokazanog može se zaključiti da učenici trećih razreda dnevno provode značajno manje vremena na internetu i društvenim mrežama u odnosu na učenike šestih razreda. Odnosno, može se zaključiti da se dnevno vrijeme provedeno na internetu i društvenim mrežama povećava zajedno s dobi.

Dobiveni rezultati pokazuju da postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i izloženosti djece internetskom nasilju. Konkretno, postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja od strane njihove djece, te postoji statistički značajan pozitivan i vrlo slab stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i toga posjeduju li roditelji lozinke društvenih mreža svoje djece. Ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i znanja roditelja da njihova djeca koriste društvene mreže, te ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i zanimanja roditelja za aktivnost njihove djece na internetu. Također, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između ružnih iskustava koja su djeca doživjela na internetu i dogovaranja pravila ponašanja kojih se djeca moraju pridržavati na internetu.

Postoji stupanj povezanosti između roditeljske brige za aktivnost djece na internetu i vjerojatnosti ovisnosti o internetu. Konkretno, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga koliko često djeca pristupaju internetu, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i odgađanja drugih planova zbog korištenja interneta i na posljetku, ne postoji statistički značajan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga ograničavaju li roditelji boravak djece na računalu ili mobitelu. Postoji statistički značajan i vrlo slab negativan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i dnevne

količine vremena provedenog na internetu. Također, postoji statistički značajan i vrlo slab pozitivan stupanj povezanosti između vjerojatnosti ovisnosti o internetu i toga ostaju li djeca na internetu duže od planiranog.

Pokazano je da postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i prisutnosti roditelja za vrijeme korištenja elektroničkih uređaja. Roditelji su u gotovo jednakoj mjeri prisutni, odnosno nisu prisutni, kada njihova djeca koriste elektroničke uređaje bez obzira na spol djeteta. Postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i znanja roditelja da dijete koristi društvene mreže. Roditelji svih ispitanih djevojčica znaju da njihovo dijete koristi društvene mreže. Roditelji dječaka u velikoj mjeri znaju da njihovo dijete koristi društvene mreže, ali je nekoliko ispitanih dječaka navelo da roditelji ne znaju da koriste društvene mreže. Postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i zanimanja roditelja za aktivnost njihova djeteta na društvenim mrežama. Kada su u pitanju dječaci, roditelji se u približno jednakoj mjeri zanimaju, odnosno ne zanimaju za njihovu aktivnost na društvenim mrežama. Kada se radi o djevojčicama roditelji se u većoj mjeri zanimaju za njihovu aktivnost na društvenim mrežama, dok se manji broj ne zanima za aktivnost svojeg djeteta na društvenim mrežama. Također, postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i dogovaranja pravila kojih se djeca moraju pridržavati na društvenim mrežama. Roditelji u gotovo podjednakoj mjeri dogovaraju pravila ponašanja vezana uz društvene mreže kada su u pitanju dječaci. Uzmemo li u obzir djevojčice, možemo zaključiti da roditelji uglavnom dogovaraju pravila ponašanja kojih se djevojčice moraju pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža, ali postoji i onaj manji dio roditelja koji ne dogovara pravila ponašanja kojih se njihove kćeri moraju pridržavati prilikom korištenja društvenih mreža. Postoji statistički značajna vjerojatnost povezanosti između spola djeteta i posjedovanja lozinki društvenih mreža od strane njihovih roditelja. Roditelji u jednakoj mjeri posjeduju, odnosno ne posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece kada su u pitanju dječaci. Kada su u pitanju djevojčice, roditelji u većoj mjeri posjeduju lozinke društvenih mreža svoje djece, ali postoji i manji broj roditelja koji lozinke ne posjeduje. Na temelju svih obrađenih rezultata može se zaključiti da roditelji više brinu o sigurnosti na internetu i društvenim mrežama djevojčica nego dječaka.

Internet je postao dio našeg svakodnevnog života i jedna od najpopularnijih aktivnosti slobodnog vremena današnje djece. Suvremeno je djetinjstvo današnje mladeži određeno medijima. Pojavom novih tehnologija otvaraju se i nove mogućnosti za komunikaciju. Koliko god nam se to činilo dobrim, moramo biti svjesni da to nosi određenu dozu rizika pogotovo

kada su u pitanju djeca. Djeca gotovo da ne prave razliku između stvarnog svijeta i svijeta medija. Roditelji bi trebali biti ti koji provjeravaju koliko vremena djeca provode na internetu te koje sadržaje pregledavaju. Da bi to bilo što učinkovitije, roditelji se moraju u sve većoj mjeri informirati i medijski opismenjivati kako bi mogli sudjelovati u medijskom odgoju svoje djece, te im tako omogućiti puno manju izloženost rizicima na internetu. Živković (2006) naglašava da roditelj treba pomoći djetetu povezati sadržaje s interneta sa stvarnim životom. Roditelji trebaju steći povjerenje djeteta kako bi ih ono moglo pitati ono što ne razumije i tražiti njihovu pomoć ako ga nešto uznemirava. „Glavni rizici upotrebe Interneta za djecu su izlaganje seksualnim ili nasilnim sadržajima, direktna komunikacija s osobom koja traži neprimjerene odnose, izlaganje uznemirujućim, neprijateljskim ili nepristojnim porukama, te pretjerana izoliranost djeteta uslijed prečestog/dugotrajnog korištenja Interneta“ (Smailbegović, Kokić, 2011; str. 3).

LITERATURA

Knjige:

Aftab, P. (2003). *Kako prepoznati opasnosti interneta : vodič za škole i roditelje*. Zagreb : Neretva

Ciboci, L., Kanižaj, I., Labaš, D. (ur.) (2011). *Djeca medija – od marginalizacije do senzacije*. Zagreb: Matica hrvatska.

Miliša, Z., Tolić, M., Vertovšek, N. (2010). *Mladi – odgoj za medije*. Zagreb: M.E.P. do.o.o.

Živković, Ž. (2006). *Dijete, računalo i Internet*. Đakovo: Tempo.

Internetski izvori:

Bilić, V., Buljan Ajelić, I. (2018). *Odgojni utjecaji i izazovi odrastanja u digitalnom vremenu // Zbornik radova druge međunarodne znanstveno- stručne konferencije "Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju" / Dedić Bukvić E. i Bjelan-Guska Guska, S. (ur.)*. Sarajevo : Filozofski fakultet, 513-529. Preuzeto s: <https://www.bib.irb.hr/993214> Pristupljeno 5. siječnja 2023.

Ciboci, L., Ćosić Pregrad, I., Kanižaj, I., Potočnik, D., Vinković, D. (2020). *Nacionalno istraživanje o sigurnosti djece na internetu HR Kids Online*. Zagreb
Preuzeto s: <http://hrkids.online/prez/EUKidsOnlineHRfinal.pdf> Pristupljeno: 2. ožujka 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije Facebook*. Preuzeto s: https://www.google.com/search?q=facebook&tbm=isch&hl=hr&chips=q:facebook,online_chips:logo:taztAEO8New%3D&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&sa=X&ved=2ahUKewjsyd7zlb39AhWDhf0HHTikBHEQ4lYoAHoECAEQJQ&biw=1349&bih=657#imgrc=Ke-6j9FluvX58M Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije Instagram*. Preuzeto s:
https://www.google.com/search?q=+logo+aplikacije+instagram&tbm=isch&ved=2ahUKEwj8t_9kr39AhXtmycCHV4OBi8Q2cCegQIABAA&oq=+logo+aplikacije+instagram&gs_lcp=CgNpbWcQAzoECCMQJ1CHBiHB2CoCGgAcAB4AIABgwGIAeoBkgEDMC4ymAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scient=img&ei=WIkAZNzmE-23nsEP3pyY-AI&bih=657&biw=1366&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973#imgrc=9kLNkg0PLZQaSM
Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije Snapchat*. Preuzeto s:
https://www.google.com/search?q=snapchat&tbm=isch&hl=hr&chips=q:snapchat,online_chips:app:eiqgh7pzWWk%3D&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&sa=X&ved=2ahUKEwj5n76-lb39AhUe67sIHaaQDVgQ4IYoAXoECAEQJw&biw=1349&bih=657#imgrc=wmp30LI3Y2DI5M
Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije TikTok*. Preuzeto s:
https://www.google.com/search?q=tiktok&tbm=isch&ved=2ahUKEwiA-oCglr39AhVn8LsIHcTPBMIQ2-cCegQIABAA&oq=tiktok&gs_lcp=CgNpbWcQAzIKCAAQsQMqgwEQQzIECAAQQzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIECAAQQzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgQIABBD MgUIABCABD oECCMQJzoLCAAQgAQsQMqgwE6BwgjEOoCECc6CAGAELEDEIMB OggIABCABBCxA1CvBVjhFWCQGGgBcAB4AYABhQGIAaUKkgEDNy42mAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWewAQrAAQE&scient=img&ei=xYwAZMCDHefg7_UPxJ-TkAw&bih=657&biw=1349&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&hl=hr#imgrc=iI0Ytlbndn9FYNM
Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije Twitter*. Preuzeto s:
[https://www.google.com/search?q=twitter&tbm=isch&ved=2ahUKEwjdy8DRlb39AhX3mf0HHbiaAMIQ2-cCegQIABAA&oq=twitter&gs_lcp=CgNpbWcQAzIECAAQQzIFCAAQgAQyBAGAEEMyBAGAEEMyBAGAEEMyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEOgQIIxAnOgcIIxDqAhAnOgoIABCxAxCDARBD OggIABCxAxCDAToICAAQgAQsQ NQhwVYnyFg1SJoAXAAeAKAAXOIAfwKkgEDNi44mAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWewAQjAAQE&scient=img&ei=IiwAZN27M_ez9u8PuLWckAw&bih=657&biw=1349&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&hl=hr#imgrc=lBvJ1L9HxTQmvM](https://www.google.com/search?q=twitter&tbm=isch&ved=2ahUKEwjdy8DRlb39AhX3mf0HHbiaAMIQ2-cCegQIABAA&oq=twitter&gs_lcp=CgNpbWcQAzIECAAQQzIFCAAQgAQyBAGAEEMyBAGAEEMyBAGAEEMyBAGAEEMyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEOgQIIxAnOgcIIxDqAhAnOgoIABCxAxCDARBD OggIABCxAxCDAToICAAQgAQsQ NQhwVYnyFg1SJoAXAAeAKAAXOIAfwKkgEDNi44mAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWewAQjAAQE&scient=img&ei=IiwAZN27M_ez9u8PuLWckAw&bih=657&biw=1349&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&hl=hr#imgrc=lBvJ1L9HxTQmvM)
Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije WhatsApp*. Preuzeto s: https://www.google.com/search?q=whatsapp&tbm=isch&ved=2ahUKEwjH7JSglb39AhWxg_OHHcqMASUQ2-cCegQIABAA&oq=whatsapp&gs_lcp=CgNpbWcQAzIECAAQQzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIECAAQQzIFCAAQgAQyBQgAEIAEOgQIIxAnUPsIWPsiYNAKaABwAHgAgAFuiAHLAZIBAzEuMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&sclient=img&ei=uYsAZlesFrGH9u8Pys2GqAI&bih=657&biw=1349&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&hl=hr#imgrc=k-IAmDonR6wP8M Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Google slike. (bez dat.). *Službeni logo aplikacije YouTube*. Preuzeto s: https://www.google.com/search?q=youtube&tbm=isch&ved=2ahUKEwjhut77lb39AhV_kf0HHTyTDykQ2-cCegQIABAA&oq=youtube&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgQIABBDMgQIABBDMgQIABBDMgUIABCABDIFCAAQgAQyBAgAEEMyCwgAEIAEELEDEIMBMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEOgQIIxAnOgcIIXDqAhAnOggIABCABBCxA1C8BVjmEmDoJmgBcAB4AoABc4gBtAeSAQM4LjKYAQCgAQOgAQOnd3Mtd2l6LWltZ7ABCsABAQ&sclient=img&ei=eYwAZKGAf-i9u8PvKa-yAI&bih=657&biw=1349&rlz=1C1BNSD_hrHR973HR973&hl=hr#imgrc=oSXuZz7qZQsVoM Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET. (2019). *Ne budi i ti hrvatski naivac*. Preuzeto s: https://www.cert.hr/wp-content/uploads/2019/03/cert_naivci_brosura_web-1.pdf. Pristupljeno 13. siječnja 2023.

Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET. (2018). *Sigurnije na internetu*. Preuzeto s: https://www.cert.hr/wp-content/uploads/2018/02/Sigurnije_na_internetu.pdf Pristupljeno 14. siječnja 2023.

Hrvatska enciklopedija. (bez dat.). *Internet*. Preuzeto s: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=27653>. Pristupljeno 12. siječnja 2023.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti – HAKOM. (2019). *Kako se zaštititi u svijetu interneta i mobilnih telefona*. Preuzeto s: <https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2020/dokumenti/Hakom-%20brosura%202019-2020.pdf> Pristupljeno 8. siječnja 2023.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti – HAKOM. (2020). *Kako se zaštititi u svijetu interneta i mobilnih telefona*. Preuzeto s:

<https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2020/dokumenti/HAKOMova%20bro%C5%A1ura%20%20Kako%20se%20za%C5%A1tititi%20u%20svijetu%20interneta%20i%20mobilnih%20telefona.pdf> Pristupljeno 8. siječnja 2023.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti – HAKOM. (2017). *Kako zaštititi dijete u svijetu interneta, mrežnih tehnologija i mobilnih telefona*. Preuzeto s:

https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2018/dokumenti/HAKOM_BROSURAmala.pdf

Pristupljeno 8. siječnja 2023.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti – HAKOM. (2018). *Povelja o sigurnosti djece na Internetu*. Preuzeto s:

<https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2018/dokumenti/Press%20release%20Potpisivanje%20Povelje%20o%20sigurnosti%20djece%20na%20internetu.pdf>. Pristupljeno 8. siječnja 2023.

Larntz, K. (1978). *Usporedbe malih uzoraka točnih razina za hi-kvadrat statistiku prilagodbe*. Časopis Američkog statističkog udruženja, 73, 253-263. Preuzeto s:

<https://www.jstor.org/stable/2286650> Pristupljeno 23. veljače 2023.

Ružić, N. (2011). *Zaštita djece na Internetu*. // Nova prisutnost. 9; str. 155-170. Preuzeto s:

<https://hrcak.srce.hr/file/107746> Pristupljeno 10. siječnja 2023.

Smailbegović, T., Kokić, A. (2011). *Iskustva korištenja interneta učenika osnovnih škola u Kantonu Sarajevo*. Preuzeto s: [https://porodicno.ba/wp-content/uploads/2014/03/iskustva-](https://porodicno.ba/wp-content/uploads/2014/03/iskustva-koritenja-interneta-uenika-osnovnih-kola-u-kantonu-sarajevo-.pdf)

[koritenja-interneta-uenika-osnovnih-kola-u-kantonu-sarajevo-.pdf](https://porodicno.ba/wp-content/uploads/2014/03/iskustva-koritenja-interneta-uenika-osnovnih-kola-u-kantonu-sarajevo-.pdf) Pristupljeno 13. siječnja 2023.

POPIS SLIKA

Slika 1 Službeni logo aplikacije Instagram	3
Slika 2 Službeni logo aplikacije WhatsApp	4
Slika 3 Službeni logo aplikacije Snapchat	4
Slika 4 Službeni logo aplikacije Twitter	5
Slika 5 Službeni logo aplikacije Facebook	5
Slika 6 Službeni logo aplikacije YouTube	6
Slika 7 Službeni logo aplikacije TikTok	6

GRAFIKONI

Grafikon 1 Duljina dnevnog korištenja interneta i društvenih mreža ispitanika s obzirom na dob.....	19
---	----

PRILOZI I DODACI

Prilog 1. Izjava/suglasnost za roditelje

IZJAVA

kojom, ja, _____ roditelj/skrbnik

(ime i prezime roditelja/skrbnika)

učenika/ce _____, razreda _____,

(ime i prezime učenika/ce)

_____, u _____,

(naziv škole)

(mjesto škole)

dajem suglasnost za sudjelovanje mog djeteta/štićenika u anketiranju koje se provodi za potrebe izrade diplomskog rada studentice Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, TAJANE SINKOVIĆ, pod nazivom SIGURNOST DJECE NA INTERNETU I DRUŠTVENIM MREŽAMA. Istraživanje se provodi pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Predraga Oreškog. Cilj istraživanja je ispitati navike i iskustva učenika u korištenju interneta i društvenih mreža, te identificirati najčešće opasnosti kojima su djeca izložena tijekom pretraživanja interneta.

Anketiranje je anonimno i provodi se u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom. Svi izvještaji nastali na temelju ovog istraživanja koristit će rezultate koji govore o grupi djece ove dobi općenito (nigdje se neće navoditi rezultati pojedinačnog sudionika). Sudjelovanje u istraživanju je dobrovoljno i učenici mogu u svakom trenutku odustati od istog. Ako sudionici imaju primjedbe na postupak istraživanja mogu se obratiti Etičkom povjerenstvu na adresu e-pošte ([eticko.povjerenstvo\[at\]ufzg.hr](mailto:eticko.povjerenstvo[at]ufzg.hr)) kako bi se u slučaju potrebe mogli poduzeti daljnji koraci zaštite prava i dobrobiti sudionika u istraživanju.

Datum i mjesto

Potpis roditelja/skrbnika

_____

_____

Prilog 2. Tekst informiranog pristanka za učenike

Moje ime je Tajana Sinković i studentica sam pete godine Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U svrhu pisanja diplomskog rada, pod nazivom *Sigurnost djece na internetu i društvenim mrežama*, provodim anketiranje u trećim, četvrtim, petim i šestim razredima osnovne škole. Istraživanje se provodi pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Predraga Oreškog. Cilj istraživanja je ispitati navike i iskustva učenika u korištenju interneta i društvenih mreža, te identificirati najčešće opasnosti kojima su djeca izložena tijekom pretraživanja interneta.

Anketiranje je anonimno i provodi se u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom. Svi izvještaji nastali na temelju ovog istraživanja koristit će rezultate koji govore o grupi djece ove dobi općenito (nigdje se neće navoditi rezultati pojedinačnog sudionika). Sudjelovanje u istraživanju je dobrovoljno i možete u svakom trenutku odustati od istog. Ako imate primjedbe na postupak istraživanja možete se obratiti Etičkom povjerenstvu na adresu e-pošte ([eticko.povjerenstvo\[at\]ufzg.hr](mailto:eticko.povjerenstvo[at]ufzg.hr)) kako bi se u slučaju potrebe mogli poduzeti daljnji koraci zaštite vaših prava i dobrobiti u istraživanju.

ANKETNI UPITNIK

Sigurnost djece na internetu i društvenim mrežama

Istraživanje za potrebe diplomskog rada

Sudjelovanje u istraživanju o sigurnosti djece na internetu i društvenim mrežama za potrebe izrade diplomskog rada potpuno je anonimno. Rezultati će se upotrijebiti jedino i isključivo u istraživačke svrhe. Prije nego što kreneš s ispunjavanjem upitnika, molim te da pažljivo pročitaš upute.

Budući da u upitniku nema točnih i netočnih odgovora, molim te da odgovoriš iskreno, kako misliš i osjećaš vezano uz pojedino pitanje u upitniku.

1. U koji razred ideš? (zaokruži)   a) 3.   b) 4.   c) 5.   d) 6.
2. Kojeg si spola? (zaokruži)   M   Ž
3. Živiš li na selu ili u gradu? (zaokruži)   a) selo   b) grad
4. Zaokruži što od navedenog posjeduješ ili koristiš. (moguće je označiti više odgovora)
  - a) stolno računalo
  - b) prijenosno računalo
  - c) pametni telefon
  - d) tablet
  - e) igraću konzolu
5. Kako najčešće pristupaš internetu? Putem: (moguće je označiti više odgovora)
  - a) pametnog telefona   b) računala   c) tableta   d) igraće konzole
6. Gdje najčešće pristupaš internetu? (moguće je označiti više odgovora)
  - a) kod kuće   b) kod prijatelja/rođaka
  - c) u školi   d) mobilnim uređajem gdje god poželim
7. Koliko često pristupaš internetu? (zaokruži jedan odgovor)
  - a) svaki dan
  - b) više puta tjedno
  - c) više puta mjesečno
  - d) manje od jednom mjesečno

8. Ako si na internetu svaki dan, koliko vremena provodiš na njemu? (zaokruži jedan odgovor)

- a) do jedan sat
- b) do dva sata
- c) do tri sata
- d) do četiri sata
- e) do pet sati
- f) ostalo: _____

9. Ostaješ li na internetu duže od onoga što si planirao/planirala?

DA   NE

10. Odgađaš li druge planove zbog korištenja interneta?

DA   NE

11. Na kojim sve društvenim mrežama imaš otvoren profil? (moguće je označiti više odgovora)

- a) nemam otvoren profil ni na jednoj društvenoj mreži
- b) Facebook
- c) Instagram
- d) TikTok
- e) YouTube
- f) Snapchat
- g) nešto drugo, napiši: _____

12. Ako imaš otvoren profil na nekoj društvenoj mreži, s koliko si godina otvorio/otvorila svoj prvi profil? (napiši)

_____

13. Jesu li tvoji profili na društvenim mrežama privatni?

DA   NE

14. Dopisuješ li se s nepoznatim osobama putem društvenih mreža?

DA   NE

15. Objavljuješ li na internetu osobne podatke poput svog imena, adrese, telefonskog broja, lozinke i sl.?

DA   NE

16. Objavljuješ li na društvenim mrežama svoje fotografije?

DA   NE

17. Jesu li roditelji prisutni dok koristiš elektroničke uređaje?

DA   NE

18. Znaju li tvoji roditelji da koristiš društvene mreže?

DA   NE

19. Pitaju li te roditelji što sve radiš na društvenim mrežama, što se tamo događa i sl.?

DA   NE

20. Jesi li s roditeljima dogovorio/dogovorila pravila ponašanja kojih se moraš pridržavati na internetu? Koja su to pravila?

DA, _____

NE

21. Posjeduju li tvoji roditelji lozinke društvenih mreža kojima se koristiš?

DA   NE

22. Ograničavaju li roditelji tvoj boravak na računalu ili mobitelu?

DA   NE

23. Osjećaš li nemir ili razdraženost kada ne smiješ koristiti internet?

DA   NE

24. Jesi li imao/imala kakvih ružnih iskustava na internetu? Ako je odgovor da, napiši kakvih.

DA, napiši kakvih: _____

NE

HVALA NA SURADNJI! ☺

Kratka biografska bilješka

Tajana Sinković rođena je 14. kolovoza 1999. godine u Zaboku. U rodnom je gradu stekla i osnovno obrazovanje u *Osnovnoj školi Ksavera Šandora Gjalskog*. Nakon završetka osnovne škole, 2014. godine upisuje *Srednju školu Zabok* koju završava sa zvanjem ekonomist. Nakon završetka srednje škole, 2018. godine kao redovni student upisuje Učiteljski studij, modul informatika na *Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu - Odsjek u Čakovcu*.

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Ja, Tajana Sinković, izjavljujem i potpisom potvrđujem da je moj diplomski rad na temu „Sigurnost djece na internetu i društvenim mrežama“ izvorni rezultat mojeg rada pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Predraga Oreškog. U izradi istog nisam se koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)